

ECONOMIA ■

El creixement dels beneficis empresarials està molt per sobre del de la inflació

TECNOLOGIA ■

Cinc consells bàsics perquè els infants naveguin de manera segura per internet

EL

MAGAZÍN

Núm. 261

Divendres, 27 de gener de 2023

PILAR RAHOLA

“Espanya no ha resolt
encara el franquisme”

ENTREVISTA

PILAR RAHOLA

“No faig novel·les de dones fortes, faig novel·les de dones que troben la seva fortalesa, que es transformen”

Les novel·les ‘Mariona’, ‘Rosa de cendra’ i ‘L’espia del Ritz’ configuren una saga que ara Pilar Rahola continua –i potser tanca– amb ‘Ocell d’aire i foc’ (Columna). Travessant la convulsa història catalana dels segles XIX i XX, arribem als anys 50. Una jove, la Nina, descobreix les cartes de la seva àvia, la Merceneta. Com ella, voldrà trencar convencions del seu temps. I en el rerefons, Franco consolida el règim mentre persegueix i fa matar els últims maquis.

Text: Jordi Vilarrodà
Fotografia: Marc Sanyé

Només de començar, ens transporta al dia de la inauguració del Valle de los Caídos, l’1 d’abril de 1959. És inevitable pensar que al cap de tants anys encara estem parlant de què s’ha de fer amb aquest mausoleu feixista...

És inevitable. Són els anys de la consolidació de la victòria de Franco, el 20è aniversari del final de la Guerra Civil. La inauguració del Valle de los Caídos és tot un símbol de victòria i de derrota. Una i altra es miren a la cara, descarnadament. Per a uns és el moment de dir *ja està*, i per als altres, de l’agonia. És evident que nosaltres hi anem donant voltes, perquè Espanya no ha resolt encara el franquisme, l’ha incorporat. I perquè fa dos dies encara estàvem traient d’allà la mòmia. Qui no ens ha deixat descansar és una transició que es va basar en el silenci.

Això sí, el lector se sent com si hi fos.

Li asseguro que em vaig empassar un tip de No-Dos. Òbviament que hi ha una càrrega de sensibilitat més gran cap a les víctimes que cap als botxins, però faig literatura, no faig política. Intento agafar el lector i passejar-lo per un moment de la història essent molt honesta amb les emocions de la gent que hi era aquell dia. Inclosos els que s’ho creien, els del règim.

Els anys 50 del segle passat són un moment de cruïlla? Al costat del règim consolidat hi ha els guerrillers que encara lluiten pensant en la Guerra Civil. I veiem l’antifranquisme nou que comença, el dels joves.

Els darrers cinc anys de la dècada són, en efecte, això. El final definitiu dels maquis. Una gent amb la qual ara podries estar d’acord o no amb els seus

mètodes però que ho van deixar tot –la família, els béns i la pell– per lluitar per la llibertat. En Sabaté, en Facérias, en Caracremada... són unes vides despallades de tot, sacrificant-ho tot per lluitar contra el feixisme. I se’ls ha oblidat, fins i tot se’ls ha tret la glòria. No puc entendre que els resistents francesos o els partisans italians siguin herois i els maquis no. Franco va ser un assassí de masses, que va fer 180.000 morts a partir del final de la Guerra Civil, però no se l’hi considera. Per què? Perquè va guanyar i va durar molt. Tot es dilueix i al final acaba semblant una mena de dictador dur però que va posar ordre. I no, va assassinar massivament. Fins l’any 1952 hi ha afusellaments de presos polítics al Camp de la Bota. Però per altra banda, com deia vostè, és el moment que comencen a néixer les cèl·lules del PSUC, es comencen a organitzar els moviments estudiantils... En realitat, no vam deixar mai de lluitar.

Els maquis han restat en l’oblit perquè els seus mateixos companys de lluita els deixen de banda? Sabaté acaba sent un llop solitari.

Són abandonats pels seus. A la mateixa Frederica Montseny li he llegit textos duríssims contra Quico Sabaté. Però hi ha un altre element, i és que els anarquistes van perdre. Els comunistes guanyen perquè acaben vertebrant (i creant) una mitologia de l’antifranquisme, i el moviment llibertari desapareix.

L’oblit també el pateix una de les protagonistes de la novel·la. Un pare poruc i una mare conformista li han furtat el passat. Vol saber què passa al seu voltant i no li ho expliquen.

Tenia un deute amb el lector. A *L’espia del Ritz* va agradar molt el personatge de la Merceneta, una dona que té una història d’amor al marge de les convencions de l’època, que acaba amb la seva

fugida. Els lectors em demanaven com continuava la seva història i hi tenia un cert deute. La Merceneta fugia amb un home jueu... Dels milers i milers com ell que van travessar el Pirineu escapant-se dels nazis, no sabem com van continuar les seves vides.

A Amèrica, molts... A l'Espanya franquista no s'hi podien quedar.

I a Palestina també, la Palestina que encara està en domini britànic. Al mateix temps, anaven descobrint l'horror que havien viscut els seus familiars als camps d'extermini. És un món d'una riquesa extraordinària... i no explicaré el què, però aquí retrobem la Merceneta i el seu amant fent un viatge per buscar una filla que podria haver sobreviscut.

La neta la voldrà recuperar, saber qui era.

La Nina, que és petita quan la seva àvia marxa, no en sap res perquè la família n'ha bloquejat la memòria. Les cartes que trobarà em permeten connectar dues dones que es transformen. Una, casada amb un falangista maltractador que acaba amb un home que lluita pel seu amor. Una trencadora de normes. L'altra, una jove educada en els formalismes i convencions de l'època que acaba convertida en una dona que cerca la seva llibertat. La connexió entre àvia i neta tenia molt de sentit.

És veritat que la Pilar Rahola fa novel·les de dones fortes, o és simplificar massa?

Faig novel·les de dones que es transformen, que troben la seva fortalesa quan estant de genolls es posen dempeus. Seria molt fàcil fer un personatge que fos sempre fort. Ja vaig començar amb la Marianna, una menestral de Gràcia molt senzilla que acaba anant a les barricades. Són les circumstàncies, les que t'obliguen a transformar-te. Acaben sent dones poderoses perquè han fet un procés.

La relació de la Merceneta amb un jueu li permet d'introduir a la novel·la l'èpica de la creació de l'estat d'Israel?

No té un paper central en la novel·la, però hi passa perquè és la forma de tancar el cicle de l'Holocaust. Aquest no acaba amb l'alliberament dels camps d'extermini: què en feien, dels milers i milers de persones que havien perdut vides, nacionalitats, pobles... però què estaven vius? Va ser un moment en la història d'Europa de set o vuit anys en què estan en moviment buscant el seu lloc al món. I molts d'ells acabaran a Palestina, quan es crea el moviment sionista. Em semblava que un jueu evadit a qui li han dit que pots quedar una supervivent era versemblant que hi anés, tenia una lògica. Certament, va ser un moment de gran èpica. Ells acaben en un *kibbutz* històric, el de Iad Mordechai, on un grup de persones mal armades van acabar aturant un exèrcit.

Tota la part històrica és realment històrica?

Sí. Això és una novel·la i podria fer el que volgués. Podria canviar dates si em convingués. Però he decidit que a la part de trama faig el que vull, òbviament, però en el context històric vull ser molt precisa. Hi ha un moment en què s'esmenta una carta d'Eleanor Roosevelt, la primera dama dels Estats Units, i aquell carta és certa. Qui fa el discurs de la inauguració del Valle de los Caídos és la persona que realment el va fer. Comprovo les dades tres vegades. Són les vies perquè el tren circuli bé. A través de personatges inventats, com la Merceneta o la Nina, vull que el lector es passegi per la història.

Quan ens passem per la comissaria de Via Laietana i per les escenes de tortures i pallisses, també? Són els moments més durs de la novel·la.

La meua mare em va dir que va deixar aquest capítol. Jo li he de confessar que el vaig escriure plorant, perquè estava hipersensible, molt immersa en els testimonis amb què m'havia documentat perquè volia que el lector s'hi immergís. És cru? Menys del que era viure-ho. Imagini's dos mesos als soterranis de Via Laietana... com et destrueix això!

El torturador gaudeix especialment amb la victòria psicològica, diu vostè...

També n'hi havia de sàdics que gaudien pegant, però sobretot de la victòria ideològica. De tenir-los de genolls. Vaig voler ser descarnada. A la novel·la

“Ara podries estar o no d'acord amb els anarquistes, però ho van deixar tot per la causa de la llibertat. Sabaté, Facerias, Caracremada... ho van sacrificar tot per lluitar contra el feixisme”

volia fer un homenatge als maquis, a l'antifranquisme i als represaliats. Són gent que la tenim molt testimoniada, en podem llegir molt, però mai no els farem prou homenatges. No oblidem que Espanya és plena de cunetes amb ossos de gent que no ha estat enterrada i que encara tenim la Via Laietana... amb un ministre socialista que en parla com d'un lloc “de servei públic”. Servei públic a què? A la mort, a la destrucció humana?

Com eren els torturadors, els policies com Polo, els germans Creix i d'altres?

Si et fas comunista o llibertari, en un moment històric concret del segle XX, te'n fas en principi per participar d'un moviment alliberador. El feixisme és un moviment d'odi a l'altre, d'imposició. Els sentiments no són els mateixos. Els capitosts eren mala gent. I molts lectors m'han dit que se'ls imaginaven tal com els he descrit. Ho podem veure avui en els grups d'extrema dreta o de l'espanyolisme més salvatge. Jo soc independentista, tota la vida ho he estat, però no miro els altres amb odi. El meu procés és d'alliberament de la meua nació, no de dominar-ne cap altra.

Volia continuar la saga amb una última novel·la, però diu ara que no ho té clar?

La saga va començar amb les revoltes de les Quintes del segle XIX, es va passejar per la Setmana Tràgica, després pels anys 40 i ara pels anys 50. La història d'una família. La meua idea era acabar-la l'any 1975 i, de fet, en tinc una part escrita. La Magda Oranich m'havia explicat com va viure l'afusellament de Txiki –Franco va morir matant!– però ara estic cansada. Aquesta novel·la m'ha esgotat. I crec que és perquè m'estic acostant: si em passo al 1975 ja comença a ser el meu temps, i em fa una certa basarda parlar de coses *contemporànies*. Ho faig cada dia, és cert, però amb articles, fent política. La novel·la, la voldria preservar.

“La unitat és confrontar-se amb l'Estat, no inventar el pujolisme 2.0”

Fem aquesta entrevista l'endemà de la concentració de l'independentisme amb motiu de la cimera Macron-Sánchez. Com la valora? Hi ha qui diu que és un inici de recuperació, hi ha qui diu que va punxar...

Repto els que ens menystenen, qualsevol partit polític o moviment, que concentrin la gent que vam concentrar nosaltres un dia feiner d'hivern a les 9 del matí. És evident que va ser un èxit. Ningú va imaginar que seríem centenars de milers, una manifestació de l'Onze de Setembre. Era un acte de confrontació. Li ben asseguro que els francesos, que no són ximpls, van fer la lectura que Sánchez pot dir el que vulgui però que aquí hi ha un problema que no està resolt. El segon gran èxit va ser la unitat de les entitats.

Matisada per alguna xiulada...

Però la unitat de les entitats hi és. Hi va haver un moment en què les friccions de partits s'havien traslladat a les entitats, i per a mi era un moment de perill. No em vaig amoïnar fins la manifestació contra la reforma del Codi Penal del 6 de desembre. Ara això s'ha recosit molt bé, i ens estan preparant perquè venen coses grosses. Que l'aspecte negatiu és que van xiular Junqueras?

Això és fruit del malestar que hi ha en una part de l'independentisme pel gir estratègic d'Esquerra. I no és dolent que ho sentin, tot i que no m'agraden segons quins insults perquè no calen i són injustos. Però sí que trobo pertinent que quan els partits fan coses que la gent no entén, que se'ls ho digui. Si Esquerra no vol tirar endavant el procés d'independència en aquest moment, hi té tot el dret, però no els podem comptar en la unitat. La unitat és confrontar-se amb l'Estat, no inventar el *pujolisme 2.0*. Potser m'equivoco i els anirà bé... ho veurem electoralment.

Quan diu que han de passar coses grosses, parla de Puigdemont?

El 31 de gener al matí tindrem la resolució del Tribunal de Justícia de la Unió Europea, el de Luxemburg. Aquell dia no canviarà res, no passaran coses a Catalunya l'endemà. Però és un fet, i ho ha dit l'advocat Gonzalo Boye, que obriria la porta a preparar el retorn. I un retorn que marcaria una fita històrica: la d'un exili que no s'ha donat per vençut i ve aquí a plantar cara.

I si no surt bé?

Estaríem en un estadi complicat, potser pitjor que el d'ara, però no ho contemplo. Pot anar mig bé, bé o molt bé. Però malament –que seria no poder sortir de Bèlgica– no ho preveuen els advocats, que són els que jo m'escolto. Pensi que no parlem d'un tribunal ideològic, com els espanyols, sinó normatiu. Els advocats belgues diuen que és un cas d'A i B, que el sufragi universal és una cosa molt seriosa i no es pot pervertir. Aquest és el primer judici, després tenim el del Tribunal General de la Unió Europea. Però jo si fos del moviment independentista, deixaria de barallar-me amb Esquerra i tiraria endavant, amb el retorn d'un president Puigdemont no emmanillat sinó plantant cara. Ens hem de preparar per a les bones notícies.

OPINIÓ

Josep Burgaya

DES DE FORA

Pressupostos

Certament que Catalunya necessita uns pressupostos que ja van tard, però requereix força més coses per tirar endavant. Per ells mateixos, uns pressupostos poca cosa resolen, tenint en compte que sempre es poden prorrogar els anteriors. Fa falta, en primer lloc, un govern capaç de tirar-los endavant i, pel que s'ha vist fins ara, no el tenim. Es necessita que el govern disposi d'una sòlida majoria parlamentària per poder-los fer possibles i aplicar-los. Però es necessita, sobretot, un projecte polític a mitjà termini per a un país que fa ja una dècada que no disposa de grans acords i consensos per desenvolupar estratègies en el camp econòmic, defensar uns serveis públics cada vegada més precaris, el foment de la cohesió social i la batalla contra la creixent desigualtat, o bé una millora del benestar i la qualitat de vida dels seus ciutadans. Fa falta un nord, una direcció, un projecte de futur tangible després d'anys de viure en la irrealitat i de focalitzar un sentimentalisme estèril i la divisió de la societat. Un futur on es contempli la millora de la productivitat, l'impuls a la indústria de base tecnològica i alt valor afegit, la defensa de les activitats que aporten treball amb salaris dignes, invertir per recuperar una sanitat pública malmesa, el reforçament d'un sistema d'ensenyament amb massa fracàs escolar, escassa exigència i resultats dubtosos. Un demà amb les infraestructures imprescindibles, ara insuficients i envellides, que tot país modern i competitiu requereix. Perquè això sigui possible, calen governs forts, que estiguin centrats en el ben-

estar de la ciutadania, amb capacitat de gestió i de bastir amplis consensos i alliberats de quimeres màgiques. Aprovar i disposar d'uns pressupostos ve després de tot això, no abans.

En la dinàmica política catalana, el que es porta aquests dies es pressionar el PSC perquè aprovi els pressupostos d'un govern d'ERC que ara va entenent el que significa trobar-se en la situació de ser una minoria absoluta. Pot ser que al final, per sentit de responsabilitat i també per càlcul polític, els socialistes

ERC va entenent ara el que significa trobar-se en la situació de ser una minoria absoluta

els aprovin. No ho sé, també s'entendria el contrari, ja que no hi haurà qui tingui la solidesa per després fer-los efectius, convertir-los en polítiques pràctiques. Si s'aproven, hi haurà durant uns mesos una falsa sensació de normalitat, però en realitat el país estarà absolutament igual de desarmat institucionalment. Es tractaria de fer un simulacre de serenitat i ordre durant uns mesos. No dona per mes. La majoria política independentista que va sortir de les eleccions d'ara fa dos anys, ha quedat dinamitada i resulta impossible de refer. Dels més de setanta diputats que la componien, en queden 33. A qualsevol país, això vol dir

anar a eleccions. Una vegada dinamitada la majoria i l'estratègia compartida del procés, la realitat és un altra i cal establir nous blocs de govern. Això es fa amb eleccions. Que ara l'estratègia dels que volen sobreviure passi per forçar el PSC a votar favorablement els pressupostos, resulta com a mínim cínic. Fins fa pocs mesos els socialistes eren pels mateixos que volen el seu suport uns unionistes, espanyolistes, empestats, pares del 155, repressors... Fa més de mig any que aquests pàries van oferir la mà pels pressupostos, mentre Oriol Junqueras, encara per Nadal, els menystenia públicament –“hauran de demanar perdó...”–, mentre especulaven a obtenir el vot impossible de Junts. Falta de visió i grandesa política.

Malgrat tot, com que el país no té la culpa de mals polítics, seria bo disposar de pressupostos, pels increments de dotació i les millores que s'hi poden introduir i no haver d'estar lligats al dogal de prorrogar els anteriors. Però, per això, Esquerra haurà de cedir davant d'un partit que, de fet, va obtenir més vots que ells a les eleccions. No crec que, amb la finalitat de l'acord, el xantatge sigui la millor via. Sol donar millors resultats el respecte i la discussió serena, la voluntat d'una entesa real. El matusser intent, la darrera setmana, de forçar el PSC tot recorrent a Madrid perquè se'ls pressioni i obligui, ha estat realment una molt mala idea. De fet, si ho mirem bé, aquesta deslleialtat sí que entraria dins la definició de sucursalisme.

Ares Escrivà Cruells

TRES VOLTES REBEL

Caureu tots!

Tant me fa si és ric o un mort de gana. M'importa poc si és popular o desconegut. No m'interessa si és atractiu o poc afavorit. És igual que sigui llicenciat o tècnic o futbolista. Qui viola és un violador. I que ho faci no sorprèn ni impacta ni sap greu per ell. És repulsiu i delictiu. Per tant, l'ha d'esclafar sense atenuants el pes de la justícia. Va per tothom que es pregunta quina necessitat té Dani Alves de forçar una dona violentament per mantenir relacions sexuals. Ell rai, que pot triar la que vulgui, oi? Potser aquest és el problema. Una persona en posició de privilegi dona per descomptat que pot disposar del que li vingui de gust i no admet un no per resposta. De fet, davant d'una acusació com aquesta, a qui se li acudiria no haver-se ni preparat la defensa i aparèixer tan tranquil gairebé per casualitat? Possiblement només a algú que va sobrat perquè

està acostumat que li riguin les gràcies i li tolerin absolutament tot per ser qui és. Mentrestant, una vegada més, a la víctima se li exigeix molt i ràpid. Ha d'explicar, denunciar, repetir, revisar i sotmetre's a un examen o als que convinguin. Per si fos poc, li toca lluitar

M'importa poc si és popular o desconegut, llicenciat o futbolista. Qui viola és un violador

contra les suspicàcies des de l'anonimat i amb discreció. És clar, alguna cosa vol aconseguir, busca diners, segur. Ja se sap com som les dones: a la que veiem un directiu o un famós sortim a la caça. Per favor, en quin món vivim? Imaginin

el que s'haurà hagut de sentir la noia en qüestió per renunciar a qualsevol indemnització perquè ens la creguem. Es calcula que només un 12% de les víctimes exposen les agressions sofertes als jutjats o a la policia. I no m'estranya. És por, és vergonya, és desconfiança en el sistema i en la societat. És, fins i tot, la conseqüència de segles d'inculcar-nos que ens passa el que ens mereixem perquè ensenyem massa o ballem massa o riem massa o ves a saber quantes besties més. Ja no, assetjadors, agressors i violadors. No pretenem ser valentes però, si cal, ho som i ho serem. No sé trobar, per acabar, paraules més encertades i contundents que les de cinc de les supervivents dels abusos de l'Aula Municipal de Teatre de Lleida al recollir el Gaudí atorgat a *El sostre groc* com a millor documental: “Som moltes i no callarem. Caureu tots!”

LLIBRES

CRÍTICA LITERÀRIA

Joan Cuscó i Clarasó

Voluntat de fer, de transformar i de pensar

De la mà de Núria Sara Miras i Paula Przybylowicz la filòsofa i activista estatunidenca Jane Addams (1860-1935) ha estat traduïda al català. Es tracta del llibre *Democràcia i ètica social* d'aquesta reformadora social, feminista i pacifista. Un text en què Addams enllaça amb encert i rigor la seva pràctica social i la reflexió teòrica. Un llibre circular ja que comença el primer i el darrer capítol amb la mateixa idea: "Tot indicatiu o espurna de democràcia més àmplia i satisfactòria [...] tendeix a escapolar-se'n de les mans quan provem de posar-la en pràctica, i això ens deixa desorientats i perplexos." Una idea de gran actualitat. El repte de guanyar en llibertat i el repte de reconciliar allò individual i allò col·lectiu. I és que: "En tota comunitat hi ha persones que encara no han sentit l'escrúpol social", afegeix. Addams és ponderada, coneix el terreny que trepitja, cerca nous equilibris, té una bona formació i la demostra... I la seva força rau en el fet que no és una teòrica de saló, tot i que algun capítol es nota antic. I és que: "La vida seria més fàcil si només se'ns pogués jutjar o només poguéssim jutjar els altres per la puresa dels motius."

Cal felicitar-nos de tenir, per primera vegada, Jane Addams en català. Ja tocava! Ara bé, la

seva presència i influència en la cultura catalana contemporània havia estat important, almenys des de l'any 1911 i gràcies al pedagog Eladi Homs, que va anar a conèixer i que va divulgar a casa nostra els seus mètodes i projectes. De fet, entre 1911, a *La Crònica de Valls* i al *Poble Català*, per exemple, i 1935 Addams és present en la cultura catalana. Fins i tot una revista infantil com *Patufet* en parla als nens l'any 1913. I sap greu que en la introducció d'aquesta traducció no se'n parli, d'aquesta vinculació. Una Catalunya, la del primer terç del segle XX en què, com diu Diego Ruiz l'any 1908, l'alliberament nacional, el social i el de les dones han d'anar agafats de la mà ja que responen a una mateixa causa: la de la llibertat i la de la modernitat.

El llibre és àgil i Addams escriu de manera molt pedagògica. No debades, en el seu origen hi ha l'oralitat i la divulgació. Presenta les idees i les argumenta. Se'ns mostra propera i ensenya que per pensar amb rigor cal atendre a la pràctica (estar al peu del canó) i estar al cas dels avenços científics i tenir una bona formació (poder crear una visió adequada del món) i saber transmetre. Voluntat de fer, de transformar i de pensar. De trobar solucions als reptes. Cal destacar la cura i bon sentit de la traducció, l'estudi introductor i les notes que enriqueixen aquest llibre, que serà de bon llegir tant a interessats per la filosofia com per l'educació social o la reflexió política.

DEMOCRÀCIA I ÈTICA SOCIAL

Autora: Jane Addams

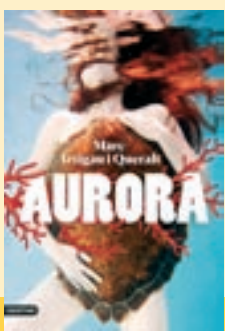
Editorial: Universitat de Barcelona

Edicions

Lloc i any d'edició: Barcelona, 2022

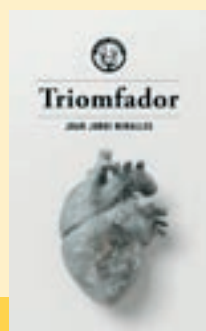
Nombre de pàgines: 230

NOVETATS EDITORIALS

'Aurora'
Marc Artigau
Destino

Després de l'èxit extraordinari de *La vigília* (2019), torna Marc Artigau amb aquesta novel·la que gira entorn de la relació de l'Aurora i l'Àngel Mare i fill, amb un vincle profund i a vegades inquietant, que els aïlla en la societat d'un petit poble de la costa. Només Jonàs, l'oncle de l'Àngel que es dedica a pescar el corall, els protegeix, i la Tanit, companya d'escola, els entén.

'Triomfador'
Joan Jordi Miralles
Males Herbes

Una de les novel·les que, segur, impactaran en aquest inici de l'any. Llargament treballada, l'autor hi narra l'experiència d'un jove –l'Ulisses– que amb 13 anys entra a La Masia del Barça. El somni es converteix en malson: *bullying*, masclisme, humiliacions... els *valors* sobre els quals es construeix, desgraciadament, una part de l'esport d'elit. Miralles ho sap perquè ho va viure.

'Després de la tempesta'
Emili Bayo
La Magrana

La tempesta va ser real, el *Glòria*, però també metafòrica. La de tres persones que han vist sacsejades les seves vides i conflueixen al delta de l'Ebre en una casa que guarda la memòria de temps més bons. Un jove rebotat contra el món, una periodista que fuig d'una parella assetjada i un vell solitari. "Beneïts aquells que saben on amagar-se quan arriba la tempesta", diu l'autor.

'La ciutat insatisfeta'
Miquel Puig
Ara Llibres

S'acosten eleccions municipals i un dels grans debats nacionals serà el del model de ciutat que vol la capital del país. L'economista Miquel Puig, regidor d'ERC a Barcelona fins al novembre passat, hi fa la seva aportació amb aquest llibre. El trànsit, el turisme, l'aeroport, la pobresa... Puig aborda els temes amb la tesi que cal deixar les lamentacions i passar de seguida a les accions.

'Elogi de la mentida'
Josep Torres Tribó
Ed. Cal·lígraf

En la seva curta vida (1899-1941), el filòsof Torres Tribó va poder publicar només una obra del seu camp. Va morir a les cambres de gas nazis. Ara es recupera aquest text, una obra que el curador de l'edició, Max Pérez, destaca per la seva singularitat i brillantor d'estil. El filòsof hi defensa la superioritat de la mentida (la invenció, l'art) per sobre de la veritat (la falsedat, el coneixement).

LLENGUA

EL 9 ETS I UTS

261

 CONSORCI PER A
LA NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA
CNL D'OSONA

Llengua viva i llengua normativa: acostem posicions? (II)

Us animem a seguir aquesta secció i us convidem a fer-nos arribar consultes i comentaris a través de vic.ass@cpnl.cat

Continuant amb l'article de la setmana passada, parlem d'alguns altres exemples que demostren que la llengua del diccionari s'acosta a la llengua viva, perquè en definitiva som els parlants que tenim el poder de fer canviar la llengua, de fer-la evolucionar i de mantenir-la també.

Hi ha expressions que s'incorporen al diccionari com a conseqüència de l'ús dels parlants. És el cas de l'expressió 'com sempre'. En la darrera actualització del diccionari s'hi afegeix, ja que és una expressió molt sentida, molt habitual en diferents contextos. Exemple: *Com sempre, el tren arriba amb retard. El teu treball és impecable, com sempre. –Què desitja prendre? –Com sempre.* Igualment, l'expressió 'I un be negre!', per expressar que no tens intenció de fer el que sigui. O també el mot *sidral* amb el sentit de desordre, confusió, soroll: *A la festa hi va haver un sidral de cal déu.*

L'expressió 'dormir fort' també s'ha incorporat en el diccionari amb el sentit de "dormir profundament, amb grans dificultats per a despertar-se". Fort, amb el sentit de profund, té molta vigència en la llengua viva, per això s'ha traslladat al corpus normatiu.

S'afegeix també al diccionari l'expressió 'en negre' amb el sentit de "sense declarar al fisc": *Pagar en negre. Cobrar en negre. Facturar en negre.*

Si parlem de les frases d'exemple que hi ha al diccionari també es van adequant als temps que corren, com ha de ser, i així veiem, per exemple, que en l'entrada del mot *extrem* que hi diu: "Jugador d'un equip de futbol dels dos que ocupen els punts més externs de la línia atacant", hi afegeixen dos exemples: *Un extrem dret. Una extrem dreta.*

Igualment, a l'entrada 'contagiar', canvien l'exemple de *Li va contagiar la tinya per Li va*

contagiar la grip. És evident que la tinya, per sort, queda molt lluny del nostre present.

Seguint amb aquests exemples s'han incorporat al diccionari mots com 'trans' i 'cis', com a expressions més populars de les equivalents 'transgènere', 'transsexual' i 'cisgènere'. I era evident també la incorporació de la paraula 'feminicidi': "Crim de qui mata deliberadament una dona per raons de gènere, o de qui la indueix al suïcidi com a conseqüència de la pressió i la violència exercides sobre ella".

Veiem, doncs, que el diccionari és una publicació variable, que evoluciona. De fet, som nosaltres que amb la llengua viva, la que fem servir cada dia, influïm perquè es transformi. El diccionari, a la llarga, esdevé el reflex del que diem i escrivim. Estigueu al cas i consulteu-lo sovint, que segur que hi ha sorpreses!

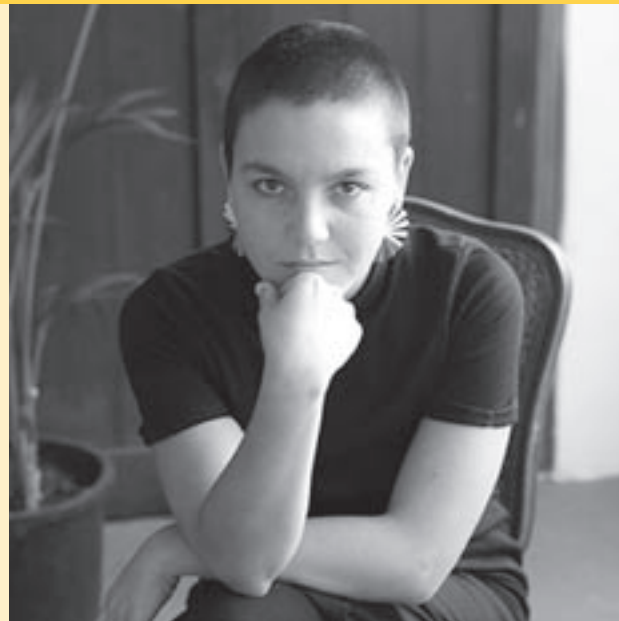
ELS MILLORS MINUTS DE LA NOSTRA VIDA

Jordi Remolins

Un país amb més autors que lectors?

Hi ha qui afirma que a Catalunya hi ha més gent que publica llibres que no pas lectors. L'exageració és acceptable perquè fins i tot si fos així seria un bon símptoma de la salut cultural d'un país, per més onanístic que resultés tot plegat. De fet, per escriure cal haver llegit bastant, i per experiència personal puc dir que només quan allò que llegeixo m'esvera i em motiva moltíssim també se m'encomanen les ganes d'escriure.

Fa molts anys, quan encara feia EGB als Salesians de Ripoll, va caure a les meves mans un llibre de Joan Barceló i Cullerés, l'autor de *Menàrguens* que va morir a la insultant edat de 24 anys, després d'haver deixat un llegat literari considerable malgrat la seva joventut. *Ulls de gat mesquer* (La Galera, 1979) em va agradar tant que just quan em faltava una pàgina i mitja per acabar-lo vaig preferir no fer-ho, per perllongar d'aquesta manera un exercici plaent de lectura que gairebé quatre dècades després encara no he completat. El gest segurament és absurd: si mai vull finalitzar-lo, hauré de reprendre el llibre des de l'inici, perquè evidentment no en recordo pràcticament res, però en aquell moment em va semblar el millor reconeixement que podia dedicar-li. Mai més no he repetit res similar, i més aviat si deixo un llibre abans d'acabar-lo sol ser perquè m'avorreix infinitament.

El millor que ens proporciona la sobredosi d'autors literaris catalans és que alguns d'ells aconseguen resultats notables en forma d'obres que ens sobreviuran en el decurs dels segles, en cas que els humans i també els catalans aconseguim sobreviure a la nostra pròpia autodestrucció. Fa uns mesos ens deixava el figuerenc Vicenç Pagès Jordà, que gràcies a obres com *Els jugadors de whist* (Empúries, 2009) ha

transcendit els límits del nostre petit país. També ho ha fet Núria Giró Bendicho, amb un *Terres mortes* (Anagrama, 2021) que la gent de Sajalín s'ha afanyat a traduir al castellà. El seu cas no és singular. Eva Baltasar amb *Mamut* (Club Editor, 2022) ha elevat l'estatus literari del país a unes cotes on qui es pensés que després de Josep Pla, Manuel de Pedrolo, Pere Calders, Jesús Moncada o Quim Monzó ja no hi havia gaire camp per córrer, evidentment s'equivocava.

I és que llegir en català per militància està molt bé, però fer-ho perquè a més hi ha una qualitat prou elevada per equiparar-la a la resta d'idiomes del planeta és millor encara. El dia que aconseguim arribar a aquest paradigma també en música i cinema haurem fet un pas molt important per revertir intel·lectualment un idioma que és el principal baluard de la nostra idiosincràsia.

Dimecres 3 de febrer de 2021
Núria Giró Bendicho publica 'Terres mortes'

MÚSICA

EL CLÀSSIC

Jaume Espuny

CROSBY, STILLS, NASH & YOUNG 'Looking Forward' Reprise, 1999

La setmana passada va morir David Crosby als 81 anys. Un bon moment per recordar-lo com a membre de Crosby, Stills, Nash & Young, el quartet de patums del rock més famós de la història. Encara que ens pugui semblar que el grup sempre ha estat aquí, en realitat només van publicar tres discos d'estudi. Un l'any 1970, el famós *Déjà Vu*; un altre el 1988, *American Dream*, i el tercer i últim, aquest *Looking Forward*, del 1999, amb Crosby i Stills ja amb força panxa, segons es pot veure a les fotos interiors. El disc va haver de patir el menyspreu i la indiferència dels crítics, no sé per què. De fet, les 12 cançons del disc sonen tan bé com les del *Déjà Vu* del 1970, amb les perfectes harmonies vocals marca de la casa. I totes les cançons són agradables. La més elèctrica és precisament de Crosby, "Stand and Be Coun-

te", mentre que les més melòdiques són de Graham Nash. Neil Young, que va ser l'impulsor perquè el quartet tornés a gravar, en té quatre, totes molt tranquil·les i marquen la sonoritat del disc. El disc acaba amb una cançó preciosa, "Senibel", l'única no composta per cap dels quatre. La part d'instrumentació també com sempre, perfecta, movent-se entre les guitarres acústiques i de tant en tant una mica d'electricitat. Després del disc, Crosby, Stills, Nash & Young van tornar a sortir de gira per enèsima vegada. Els vells rockers no moren mai. Però a la llarga sí, és clar.

NOTES

Els Catarres i La Fúmiga es 'casen' en una cançó

Aquest 2023 no hi haurà disc nou d'Els Catarres, però només començar l'any els osonencs ja han deixat ben clar que no s'estaran de braços plegats. I és que el grup de Vergés, Riera i Cruells ha encetat l'any casant-se –musicalment parlant– amb La Fúmiga, un dels grups més populars de l'escena del pop festiu valencià, amb qui han compost i produït a mitges la peça *Cançons d'amor*. El resultat és un *hit* que neix del respecte i l'admiració mútua entre les dues formacions que han volgut rendir plegades un homenatge a les seves cançons més conegudes fent un *collage* amb alguns dels seus fragments més icònics. Com ells mateixos expliquen, "l'amor va de sentir-se estimat i fer-ho amb força, de cuidar-se i de sentir-nos a prop. D'això parlen

les cançons. També les nostres. Cada lletra conta una història i totes a la vegada. Hem jugat amb les nostres cançons per tal de construir-ne una. La que parla de nosaltres i de vosaltres. De les frases que ens han acompanyat durant molt de temps i que ara inicien un camí juntes". La producció de la cançó s'ha fet a mitges entre l'Atomic Studio de Mark Dasousa a Ondara (Alacant) i Can Pardaler de David Rosell a Artés (Bages). El tema es presenta acompanyat d'un videoclip dirigit per Helga Ambak i realitzat per Buffet Visuals que explica la història de tres persones que es troben amb Els Catarres i La Fúmiga i passen el dia plegats. Entranyable.

EL TEST Marc Riera (Men In Swing)

Primer instrument que vas tocar? La guitarra. **Primer grup del qual vas formar part.** De petit vaig cantar a un cor del meu poble, Oristà. **Primer concert en directe.** Segurament amb els meus cunyats, que són músics i em van empènyer a tocar i cantar. **Primer disc que et vas comprar?** Un de Dire Straits. **Quants discos tens?** Pocs. **Salva'n tres (de discos).** Soc home de jazz: *Ballads*, de John Coltrane; *Getz/Gilberto*, de Stan Getz i Joao Gilberto, i *The President Play with The Oscar Peterson Trio*, de Lester Young amb el Trio d'Oscar Peterson. **Grups o músics de capçalera.** Coltrane, Getz i Lester Young. **Un concert (com a públic) per recordar.** Molts... Potser l'últim de Chicuelo, que fusiona el flamenc amb tocs de jazz.

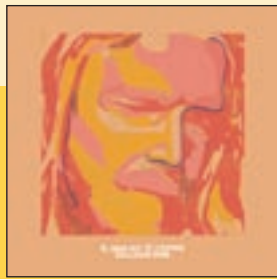
NOVETATS DISCOGRÀFIQUES

Jordi Sunyer

NÚRIA GRAHAM 'Cyclamen'

El nou disc de la vigatana Núria Graham es va preestrenar el setembre passat al Mercat de Música de Vic i després va girar pels EUA. Escoltar-lo en el sentit convencional del terme, però, només es pot fer des de fa una setmana, quan es va editar el que de ben segur serà un dels àlbums de l'any aquí i a mig món. El disc és sincer i pur, poc ballable però suggerent, i confirma Graham com una de les compositoras amb més talent de la seva generació. Fa quatre treballs (i un *First tracks*) que ho intenta i encara no ha estat capaç de fer una cançó dolenta. Brutal.

HALLDOR MAR 'El mar no té camins'

Arriba el nou disc del *katalonsky* Halldor Mar, aquell islandès afincat a Barcelona que es va donar a conèixer versionant clàssics de la nova cançó en anglès. Ara ha facturat un treball amb 11 peces pròpies (nou en català i dues en anglès) amb un to lluminós, positiu, nostàlgic i també agosarat, ja que en alguns passatges fuig de la seva zona de confort de cantautor pop. El títol potser és un joc de paraules. I sí, en Mar (en Halldor) no transita per camins ja coneguts sinó que n'inventa de nous. Per no perdre's, ha comptat amb l'ajuda de Caïm Riba.

CLAVELLINA D'AIRE 'Músiques per emportar-se...'

... a illes desertes. Aquest és el títol del primer disc de Clavellina d'Aire, un duet de música tradicional format per Cati Plana i Jordimaria Macaya. Tots dos són dues patums de l'escena *folky* nostrada. Plana, entre d'altres, és professora d'acordió diatònic a l'Esmuc i Macaya és professor de viola al Conservatori de Vic. I junts han escollit 18 peces que no sé si són les que jo m'enduria a una illa deserta però que formen part de l'ADN del veïnat sobretot de la falda del Pirineu. Plana i Macaya, moltes gràcies per salvar i divulgar aquest so i aquest patrimoni.

NOVES TECNOLOGIES

Tecnonews / AMIC

Cinc consells perquè els nens naveguin de manera segura per internet

La forma en què les nostres vides digitals s'han enredat amb el nostre món físic ha portat nous i importants desafiaments per als pares, cuidadors i professors. No només perquè és essencial ensenyar als nens a llegir i comprendre la informació en línia i, en general, a navegar per internet, sinó sobretot per la llista potencialment aclaparadora de riscos que aguaiten a la xarxa.

“Guiar els nens perquè coneguin i aprenguin a evitar els perills del món físic i del virtual pot ser un veritable repte. És difícil fins i tot per als adults. A més, els adolescents no sempre escolten les opinions dels adults sobre internet. Al cap i a la fi, alguns d'ells fa molt temps que estan connectats a internet i usant serveis en línia i creuen que ja ho saben tot quan, en realitat, són les víctimes perfectes”, declara Josep Albors, director de Recerca i Conscienciació d'ESET España.

Mentre els més joves s'acostumen a les seves rutines escolars, és el moment perfecte perquè pares i educadors guïin els nens i adolescents cap a una vida digital més segura. En aquest sentit, ESET, companyia líder en ciberseguretat, ha preparat un llistat amb cinc consells per ajudar que els nens naveguin de manera segura per internet.

1. ESTABLIR UNA AUTENTICACIÓ FORTA

Igual que els adults, els nens tenen problemes amb la seguretat de les contrasenyes. Per això, ESET recomana ajudar-los explicant per què han d'utilitzar contrasenyes segures i úniques, i després mantenir aquestes contrasenyes en privat. Fins i tot amb els seus videojocs, una contrasenya forta protegirà el seu inventari de jocs de qualsevol que intenti robar-los. De fet, és interessant recomanar-los l'ús de frases de contrasenya, en lloc de paraules simples i fàcils d'endevinar, que consisteixin en diverses paraules i tipus de caràcters i que siguin llargues en lloc de curtes, però no massa llargues o complexes de memoritzar.

“Assegura't d'insistir que les seves contrasenyes o frases d'accés mai han de compartir-se amb ningú, així com que una capa addicional de seguretat (també coneguda com a autenticació de dos factors) mai fa mal a ningú. Si és necessari, ajuda'ls a configurar-ho i així protegir els comptes en línia que alberguen les seves dades més personals, i fins i tot a usar gestors de contrasenyes perquè aquestes quedin emmagatzemades de manera segura i no

sigui necessari recordar-les”, comenta Albors.

2. LA INFORMACIÓ PERSONAL ÉS PERSONAL

Encara que és important recalcar el valor de les nostres dades als nens petits, ESET recorda que cal tenir en compte que fins i tot els adolescents de més edat no sempre entenen totes les implicacions de compartir la seva informació personal en línia, com el risc de ser víctimes de *phishing*. Per això, recomana explicar-los que mai han d'obrir enllaços de ningú que no coneguin, i que si un amic envia alguna cosa a través d'una aplicació de missatgeria, sempre han de confirmar si l'enllaç ha estat realment enviat per l'amic i que és vàlid i segur, o si és *spam*, abans de fer clic. I, sobretot, cal educar-los perquè mai comparteixin els seus noms complets, números d'identificació, adreces o dades bancàries a ningú.

“Com a pare o educador, considera els riscos. És molt probable que els nens i adolescents trenquin les regles. Així que fes-los saber que, si això succeeix per alguna raó, mai han de revelar informació personal, com a quines escoles assisteixen o les seves adreces de casa”, afegeix Albors.

3. LES SEVES DADES SÓN IMPORTANTS

Créixer en l'era digital significa tenir totes les teves dades en línia, sigui en una plataforma o en les xarxes socials dels pares que presumeixen dels seus petits. Utilitzen sistemes de reconeixement facial, emmagatzemen dades de salut recollides per *wearables*, tenen les seves notes en una base de dades en línia i donen les seves dades personals per registrar-se en plataformes de videojocs. És molt difícil evitar deixar una empremta digital, per petita que sigui.

D'altra banda, ESET recalca la importància que els nens entenguin com es poden utilitzar aquestes dades. Explica que són valuosos perquè les empreses elaborin els seus perfils, perquè les xarxes socials es dirigeixin a ells per publicar anuncis, per als governs que volen recopilar informació sobre els ciutadans i, en última instància, que les nostres dades són una font d'ingressos per als pirates informàtics que poden utilitzar-los per a activitats fraudulentament.

4. COMPARTIR NO SEMPRE ÉS BO

En certa manera, els dispositius mòbils com portàtils, telèfons i tauletes poden haver afegit un nou significat al concepte d'"ordinador personal". Però els ordinadors es van construir per ser utilitzats per usuaris individuals, i no per ser compartits. És possible que els adolescents no ho sàpiguen i que siguin propensos a compartir els seus dispositius amb els seus amics quan ensenyen fotos, juguen a videojocs al mòbil o simplement consulten alguna cosa a TikTok.

Tanmateix, encara que això succeeixi, sempre ha de fer-se sota la supervisió d'un adult. No només

per una qüestió de seguretat per evitar bromes no tan divertides, sinó també per protegir la seva informació privada. I per si de cas, ESET també recomana recordar-los que mai deixin els seus dispositius a algú que no coneguin.

5. COMPTE AMB ELS ESTRANYS

Un altre tema que els pares i educadors no haurien de deixar de banda és el "perill dels estranys", segons ESET. A més de dir als nens que no han d'entrar al cotxe d'un desconegut, és important recordar-los que internet no és més que un gran lloc públic ple de desconeguts. Explica el que pot ocórrer, suposant el pitjor dels casos, i com prevenir qualsevol mal.

Els teus fills han de saber que internet és un lloc on la gent, amagada darrere dels ordinadors, pot ser dolenta. Com més informació comparteixin els nens, major serà el mal potencial; en altres paraules, major serà la probabilitat que els adults malintencionats puguin guanyar-se la seva confiança i amistat per després utilitzar-la d'una altra manera en contra seva. Per això, ensenya als nens a anar amb compte, no només amb les persones que no coneixen, sinó també amb les que coneixen. Explica'ls el significat de conceptes com el ciberrassetjament i el *grooming*, i com els desconeguts es prenen la molèstia d'entaular falses amistats i d'enganyar els joves perquè comparteixin dades personals i fins i tot contingut sexual, la qual cosa pot provocar intimidació, por i possibles danys físics.

“Perquè el missatge cali, no et resisteixis ni condemnis els nens per les aplicacions que utilitzen o els jocs als quals juguen; uneix-te a ells, ajudant-los a instal·lar aquestes aplicacions (sempre que siguin adequades per a la seva edat), revisant les seves opcions de privacitat i dedicant temps a jugar amb ells. Crea els comptes, comparteix el contingut, discuteix els possibles perills i fes que la seva pròpia experiència formi part de la conversa”, declara Albors. “És possible que et preocupi el tipus de pàgina web que visiten els teus fills o el temps que passen en línia. Aquí és on entra en joc una tecnologia com el programari de control parental, que pot, entre altres coses, protegir els nens dels continguts perjudicials. El més important és que aquest programari es consideri com una forma d'educació addicional per conèixer les inquietuds dels teus fills, més que una espècie de control imposat. Pot ser especialment útil amb els nens més petits, almenys fins que creixin i puguin valer-se per si mateixos”, conclou.

ECONOMIA

ELS PARQUETS

Joan Carles Arredondo / @joancarredondo

LA INFLACIÓ DE LA COBDÍCIA

Alguns pescadors estan traient un gran profit de les aigües tèrboles. En un context de dificultats pel creixement dels preus de productes essencials i tipus d'interès que s'enfilen, algunes grans corporacions estan presentant beneficis rècord. A l'Estat espanyol, el 2021, els marges de les empreses de l'Ibex-35 van ser un 63% respecte al 2019 i el ritme que seguïen durant el 2022 també era alcista, i això es podrà comprovar els propers dies i setmanes, quan les empreses de l'Ibex-35 presentin els comptes anuals. Mentrestant, els salaris en el mateix període 2019-2022 havien crescut un 4%, molt per sota de la inflació.

El discurs oficial ha sabut trobar sempre alguna causa per l'increment de preus: el trencament de les cadenes de subministrament en un context de recuperació sobtada del consum després dels confinaments, l'augment de costos energètics, la guerra d'Ucraïna... Però, sense negar l'existència d'aquests problemes, el creixement dels beneficis empresarials molt per sobre del que ha pujat la inflació és una invitació a buscar altres causes. En els últims mesos, ha fet fortuna el concepte de *greedflation*, que, traduït, vol dir inflació de la cobdícia. Aquest concepte intenta explicar com les empreses, sobretot les grans corporacions, han aprofitat el context de creixement de costos per engrandir encara més els marges i aconseguir més beneficis. Estarien inflant la inflació. I si no n'hi ha prou i els beneficis no són atractius, sempre queda l'opció de fer com les grans tecnològiques: anunciar milers d'acomiadaments com si no passés res.

Sigui com sigui, l'últim informe d'Oxfam Intermón sobre la desigualtat apunta en el sentit que hi pot haver aquesta inflació de la cobdícia. Cada any, al voltant de la cimera de Davos, aquesta ONG publica un informe sobre desigualtat que, lamentablement, obté més atenció mediàtica que governamental. Tot i que algunes veus en discrepin per la metodologia i per les conclusions, l'alerta que posa sobre la taula l'organització aporta motius per a la reflexió. En el cas de l'Estat espanyol, el situa en el cinquè país de la Unió Europea amb més grau de desigualtat, que la distància entre els sectors

més afavorits de la societat i els de menys ingressos es va incrementar en el període de pandèmia i, ara, quan havia d'arribar la recuperació, està sent la inflació la que està engrandint encara més aquesta bretxa. Les dades que cita l'estudi apunten que l'1% d'espanyols, els considerats milmilionaris, concentraven el 2021 un 23,1% de la riquesa a l'Estat, quan el 2008 en controlava un 15,3%. El 50% més del poble ha passat de disposar del 12% dels recursos de l'Estat aquell primer any de la crisi financera a un 7,4% el 2021.

No és gaire difícil concloure que aquesta distància s'haurà eixamplat el 2022, l'any de la gran inflació en el qual les llars amb menys recursos han vist encarir-se la cistella de la compra i altres despeses fins a un 12,6%. Una xifra molt elevada, però que queda encara per sota del que han crescut els beneficis empresarials, que, repartits entre els propietaris i els seus directius, hauran contribuït a incrementar la seva riquesa. La setmana passada transcendia, per exemple, que el nombre de directius de banca que cobren més d'un milió d'euros arriba a l'Estat a 221. Són dades de 2021, quan el sector bancari estava en un procés de dràstiques reduccions de plantilla, que va tenir un cost elevat per a les administracions perquè, en molts casos, es van fer a través de prejubilacions.

Perquè també és cert que la cobdícia de les grans

empreses té un cost per a les administracions que caldria calcular si queda del tot retornat pel que aquestes mateixes grans empreses acaben pagant de més a través de l'impost de societats. La forta repercussió de la inflació a les butxaques dels ciutadans ha portat a la necessitat d'una intervenció directa dels governs que s'ha concretat en mesures que, per cert, almenys durant l'any passat han anat en benefici de tothom –amb independència dels ingressos–. Descomptes a la gasolina, reduccions a l'IVA dels rebuts energètics, gratuïtat en trajectes de transport públic... Una gran despesa per a l'Estat a la qual s'ha fet front, en part, amb un fort increment de la recaptació, però també amb més deute. Si la teoria que no tota la inflació es deu a factors incontrolables com el trencament de les cadenes de subministrament, el nerviosisme en els mercats energètics o una guerra indesitjable, i que les empreses han aprofitat per carregar més els preus, voldrà dir que els governs han hagut de destinar recursos a aturar una emergència que haurien pogut destinar, en canvi, a mantenir polítiques que frenessin la desigualtat creixent. Es fa difícil comprendre com encara hi ha veus crítiques a l'impost a les grans fortunes. Impost temporal, per cert.

Més enllà de constatar els fets, també és important localitzar el context que fa possible que s'estigui inflant la inflació. Durant la crisi del 2008 i, de nou, durant la crisi de la pandèmia, el procés de concentració en determinats sectors està propiciant una situació de monopoli, en la qual la limitació de la competència està permetent que pocs actors puguin fixar els preus que més els convinguin. Davant d'aquest procés de concentració, els governs de l'Estat han estat passius en alguns casos, i actius per afavorir-lo, en d'altres, com ha estat el cas de la banca. La majoria d'opinadors apuntaran que la intervenció dels estats en l'economia és un tabú. Però sense una intervenció que situï unes regles del joc equiparables per a tothom, la competència, bàsica en una economia liberal, es limita. I és així com els pescadors d'aigües tèrboles són cada vegada menys, es queden els peixos i n'hi ha menys per repartir entre tots.

FREERIK

INDICADORS

Descens de rendes agràries

La renda real dels agricultors catalans va caure un 7% el 2022, segons l'Associació Agrària Joves Agricultors (Asaja) de Barcelona. Es tracta d'una xifra superior a la mitjana de l'Estat, del 5,5%. L'organització qualifica l'any de "convuls" i lamenta que va estar marcat per "grans factors molt importants", com sequeres, glaçades, onades de calor, la guerra d'Ucraïna i la inflació "desmesurada".

Preu dels pisos, a l'alça

El preu de l'habitatge en venda a Catalunya va tancar el 2022 amb un increment anual del 3,9%, el desè més alt de l'Estat, segons l'informe "L'habitatge en venda a Espanya l'any 2022", elaborat a partir de dades del portal immobiliari Fotocasa. Amb aquesta pujada anual, el preu mitjà de l'habitatge es va enfilar fins a 2.643 euros el metre quadrat, el quart més elevat de l'Estat espanyol.

ALEGRIA INTERIOR

Eulàlia Robert, directora de PNL Barcelona

El joc dels propòsits

Amb les tot just passades celebracions de Nadal i Cap d'Any sembla que tenim un cicle tancat a les nostres esquenes i per davant, un cicle que comença amb nous objectius, noves idees, nous projectes i nous propòsits.

T'ha ocorregut alguna vegada que els propòsits de principis d'any es van passant d'un any al següent?

A mi, sí.

Et proposo un joc per revisar aquests propòsits que van passant d'any en any sense ni tan sols avançar.

Prepara paper, revistes per retallar per si t'agrada fer un *collage*, agafa també retoladors, llapis o ceres de colors i realitza la següent activitat com un joc per aprendre, explorar, comprendre i divertir-te. Reserva't un temps per poder fer l'activitat de forma tranquil·la. Podria ser que en uns 20 minuts acabessis i també ho pots allargar tant com vulguis.

Escull un d'aquests objectius, metes o propòsits que tens pendent i escriu-ho en un paper.

Pensa per què és important aconseguir aquest objectiu a la teva vida. Quins beneficis t'aporta? Escriu o dibuixa la resposta.

Ara revisa els següents aspectes, tenint en compte que l'objectiu depengui de tu. No va bé plantejar-se objectius que depenguin d'altres persones. Un objectiu com "Vull que el meu fill em faci cas quan li demano que reculli l'habitació" segurament no funcionarà. "Vull acostar-me al meu fill i pactar una forma d'ordre conjuntament" té més probabilitats de funcionar.

Comencem.

■ **1. Ho has formulat volent evitar, perdre o deixar de fer alguna cosa o ho has formulat en un format d'alguna cosa que vols aconseguir?**

Per exemple, si ho has formulat de forma semblant a "Aquest proper any vull intentar perdre

vuit quilos de pes" (això és equivalent a no vull aquests vuit quilos), com podries reformular-ho per aconseguir alguna cosa? Una fórmula seria: "Al mes de juny vull pesar 75 quilos i al setembre, 71 quilos".

■ **2. Imagina que ja tens el teu objectiu complert,** és a dir, estàs al mes de setembre i ja peses 71 quilos. Pregunta't: "Què veuré, escoltaré i sentiré en aquell moment?". Per exemple, "Miraré la bàscula i veuré que marca 71, em veuré al mirall i notaré la meua cintura, cames, etc., de tal manera... Escoltaré comentaris d'amics i familiars dient "T'has aprimat? Et queden molt bé aquests pantalons, tens millor aspecte, etc.", "Quan em posi tal peça de roba notaré que em va més ampla, em sentiré una persona orgullosa de si mateixa". Si vols representa amb un dibuix alguna cosa del que hakis respost.

■ **3. Què t'està impedit ara aconseguir aquest objectiu?** Pren el paper i dibuixa aquests *obstacles* que et separen del que desitges. Deixa que la teva imaginació dibuixi lliurement qualsevol idea que aparegui. Pots transformar la imatge de l'obstacle perquè sigui més fàcil traspassar?

■ **4. Quin serà el teu major repte?** Hauràs de canviar alguna conducta, aspecte o situació de la teva vida actual? Ho pots dibuixar o representar d'alguna manera també.

■ **5. Què necessites perquè aquest procés et resulti fàcil i agradable?** Dibuixa tots els recursos que et puguin ser útils.

■ **6. Finalment, dibuixa en quatre o sis imatges els passos que hauràs de fer per anar avançant en el teu objectiu pas a pas.** Cadascun d'aquests passos t'ha d'agradar. Si no t'acaba d'agradar, fes un altre dibuix.

Anota ara tots aquells aspectes que han anat apareixent en el transcurs d'aquest *joc*. De què t'has adonat? Has pogut comprendre millor les teves barres o obstacles? Com els pots transformar? Ha augmentat la teva motivació? Tens més clars els passos a seguir? Espero que gaudeixis i aconsegueixis els teus objectius.

HORÒSCOP

Roser Bona

Del 27-01-2023 al 2-02-2023

ÀRIES (Del 21 de març al 20 d'abril)

Vius un moment ideal per aprofundir en el teu costat sensible i vulnerable. Vols dormir millor i decideixes fer canvis al dormitori. Trobada amb una amistat que viu lluny.

TAURE (Del 21 d'abril al 20 de maig)

Una persona amiga té la pretensió de ser quelcom més i t'ho farà saber. Treballes, concentradament, en solitari, en silenci i amb molta energia, per assolir un repte personal.

BESSONS (Del 21 de maig al 21 de juny)

Venus a Casa X col·labora positivament en la teva carrera professional i en una millora dels ingressos. Si tens un vessant artístic, s'obren portes per donar-te a conèixer.

CRANC (Del 22 de juny al 21 de juliol)

Estàs més connectat a la teva intuïció i fas les coses escoltant el que sents. T'agradaria viure a prop de l'element aigua i no descartes una mudança per apropar-t'hi.

LLEÓ (Del 22 de juliol al 23 d'agost)

El Sol a Casa VII i Venus a Casa VIII afavoreixen les interaccions profundes. Si tens parella és hora de deixar l'egoisme de costat. Bon moment per a les inversions en general.

VERGE (Del 24 d'agost al 23 de setembre)

S'activa el sector de la parella i si no gosaves avançar cap a la persona del teu interès t'hi apropes amb seguretat. A la feina destaquas pels teus dots de lideratge.

BALANÇA (Del 24 de setembre al 23 d'octubre)

Has decidit amanyagar-te una mica més i comences alguna teràpia o tractament per alleugerir el cos i la ment. L'amor pot sorgir a la feina o en alguna formació o conferència.

ESCORPÍ (Del 24 d'octubre al 22 de novembre)

Són dies per passar-ho bé i et diverteixes amb activitats d'allò més senzilles. Passes bons moments amb els fills. Algú s'ha fixat en tu i et segueix en una xarxa social.

SAGITARI (Del 23 de novembre al 21 de desembre)

Et reconcilies amb algú del passat. Poses la llar al dia comprant alguns objectes per decorar-la o per tenir-hi més confort. En l'amor estàs en *standby*. No et decideixes.

CAPRICORN (Del 22 de desembre al 20 de gener)

Cerques la tranquil·litat en el teu dia a dia i t'allunyes de persones conflictives o malintencionades. Al sector laboral tens les coses més clares i no et deixes trepitjar.

AQUARI (Del 21 de gener al 19 de febrer)

Pots rebre uns diners que esperaves des de fa temps. Vols fer un *pla renove* de l'armari i surts de *shopping*. Forta atracció per una persona estrangera o que viatja molt.

PEIXOS (Del 20 de febrer al 20 de març)

Venus entra al teu signe i endolceix la teva vida amb alguna agradable sorpresa. Estàs de més bon humor. Desprens encant i no et costa posar-te la gent a la butxaca.

CINEMA

LA CRÍTICA DE LA SETMANA

Sergi Soler Ordeig

'El fred que crema'

De Santi Trullenque

Ja tenim als cines l'òpera prima de Santi Trullenque, un drama de suspens d'altres altituds i baixes temperatures, en una Andorra rural i impecable, lluny de la que actualment coneixem. Trullenque s'esforça per crear una atmosfera tensa i asfixiant, però el resultat és sòrdid i irregular; ens trobem davant un fraccàs cinematogràfic.

Des del primer moment veiem quin és el to que marcarà la pel·lícula: un noi arrossega el cos d'un altre per tirar-lo pel penya-segat –amb reminiscències de *Pa negre*, del recentment difunt Agustí Villaronga–. De fons, una música distorsionada i amb un component d'angoixa i contratemps en una muntanya on no hi ha ningú. És a dir, la tònica principal d'aquesta pel·lícula són els desnivells i les incongruències. En la mateixa línia, el director no és capaç de consolidar un llenguatge cinematogràfic coherent; la càmera s'acosta i s'allunya dels personatges segons la pretesa importància del que diuen o senten, i sona la música corresposta segons les emocions que representa que hem de sentir. L'artefacte simbòlic, el lirisme, la poesia d'una pel·lícula, com més evident és més màgia perd. En aquest cas, la sang, sigui del conill o de cames amputades, la representació del matar o ser mort, és tan evident que fa mal de veure. Els talls per simple frenetisme o poca confiança en el decorat són insuportables i l'únic que deixen veure és un realitzador que no confia

en res més que en una espècie de teoria del muntatge que tapa les mancances de la resta d'elements del cinema (però aquesta només serveix per als anuncis de televisió).

La història es basa en uns personatges estereotipats i bastament folkloritzats; hi sentirem cançons populars de l'època i frases fetes que no ens creurem perquè, a part de matar quatre conills, poc coneixem dels personatges. Tot es troba de cara a l'aparador, no hi ha cabuda per a la veritat o el seu efecte, que és essencial en l'experiència cinematogràfica. A partir d'aquí, tot defalleix: no ens creiem els actors, tot el que s'explica ja no té importància i el metratge es converteix en estoc d'imatges o carn de mem, tot i que d'això últim se'n salva, ja que el mercat del cinema català, fent un parell d'excepcions, no arriba a l'imaginari col·lectiu nostrat. Nogensmenys, es fa difícil de dir si el guió des d'un principi era salvable. Parlem d'un agent nazi fet un topicàs –cada pla seu, cada paraula que diu, incomoda– i d'un secret de poble més que només forma un conflicte per decret dels guionistes.

En definitiva, una mala pel·lícula. De totes maneres, la salut del cine català també es reflecteix en les seves pel·lícules dolentes, en un públic crític que les sàpiga identificar. Sabrem que som una indústria consolidada quan no hàgim de sentir una compassió benèvola envers aquesta mena de fracassos.

OFERTA CULTURAL

M. Erra / T. Terradas

Carles Sans arriba sol al Teatre Auditori de Granollers

'Per fi sol!', amb Carles Sans. Teatre Auditori de Granollers. Diumenge, 29 de gener, 19h.

Carles Sans arriba al TAG per presentar un espectacle que combina el que es diu i com es compta, a través del gest i la paraula. L'ex d'El Tricicle perfila una galeria de divertits i entranyables personatges, aconseguint una fantàstica empatia entre actor i espectadors. La seva expressivitat gestual i les seves històries faran gaudir els *tricicleros*.

Albert Pla, a L'Atlàntida de Vic

'Albert Pla ¿Os acordáis?'. Sala Ramon Montanyà de L'Atlàntida de Vic. Dissabte, 28 de gener, 20.00h.

¿Os acordáis? és el títol d'una de les últimes cançons que Albert Pla va compondre durant la pandèmia; també és el títol del nou muntatge teatralitzat en què reflexiona amb ironia sobre l'impacte que ha tingut la crisi del coronavirus al món.

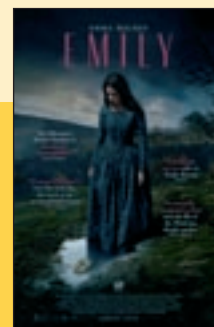
CINECLUB

CINECLUB VIC
31 de gener - 20h
Espai ETC

'Licorice Pizza'

Estats Units - Canadà 2021. Dir.: Paul Thomas Anderson. VO anglès. Vall de San Fernando, 1973. Aquesta és la història d'Alana Kane (Alana Haim) i Gary Valentine (Cooper Hoffman), de com es coneixen, passen el temps junts i acaben enamorant-se. Amb més d'una desena de premis a l'esquena i diverses nominacions, el director, Paul Thomas Anderson, ens porta aquesta peculiar història d'amor prematur adolescent, d'una humanitat brutal, amb unes interpretacions supèrbies i, sens dubte, una de les millors pel·lícules de l'any i també de la seva trajectòria com a realitzador. El retrat d'una amistat intensa, que s'endinsa en les dificultats del pas a l'adolescència i d'una història d'amor i rebel·lia explicats d'una forma quasi màgica.

AC GRANOLLERS
Divendres 27 - 19h VO
Dissabte 28 - 20.30h VO
Diumenge 29 - 19h VO
Cinema Edison

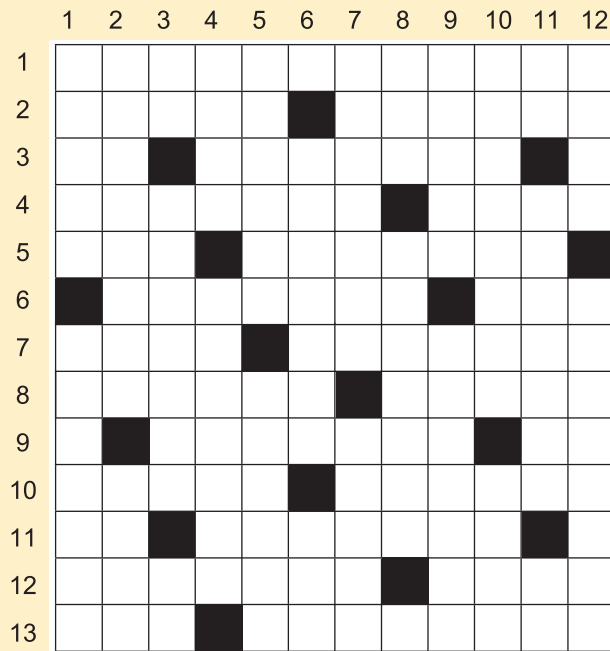
'Emily'

Regne Unit 2022. Dir.: Frances O'Connor. Drama, biogràfic. VO anglès. Emily Brontë va morir amb només 30 anys. Rebel i inadaptada al seu temps, havia de trobar el seu lloc al món en l'escriptura. Tremendament atmosfèrica, Emily explora les relacions que van inspirar l'autora, tant amb les seves germanes Charlotte i Anne com amb el seu malaguanyat primer amor, a més de l'especial amic i complicat que la unien al seu inconformista germà Branwell, a qui Emily idolatrava... i com va trobar la seva veu en donar forma a una fita de la novel·la gòtica: *Cims borrascosos*.

PASSATEMPS

MOTS ENCREUATS _ Pau Vidal

HORIZONTALS: 1. Promeses de protecció inútils en cas d'accident però no quan t'intercepta l'agent / 2. D'aquí no baixa, el mitjó. Manca de secreció biliar, no pas renal / 3. Aborigen sense origen. Poso un petard a la integritat. Un parell de catets / 4. Si sóc somera, pareixo; si no, em manifesto contra la cria. Metall de cassola / 5. Eremites sense ídols. O està atapeïda de llibres o d'energia nuclear / 6. Com que consta de vuit parts podria fer una cremota sorprenent. Crucigramistes Buscant Enemics / 7. Fa vi en pastilles. Compartiment de la impremta on les lletres s'hi col·loquen a l'inrevés / 8. Desordenat a la màxima potència. Reclamo la llet / 9. Vocal del mig. Ventós i tempestuós. Lo central / 10. Marsupial en companyia de la cigala. La Carola s'hi va trobar, a les sagrades escriptures / 11. No crea en fals. Acetilè, acetilur, acetol. Un parell més / 12. Empobrí de mala manera, car no era honest ni recte. Grec d'origen accidental / 13. Només es pot fer pujant. Com una gusarapa de roca, aquest ocell.

VERTICALS: 1. Xeflis amb l'Agamenon i la Penèlope. És als cicles com als crilis l'acrílic / 2. Gustosa com fruita carneriana. Metall de presència còsmica / 3. Del sari al sèrum. Addicta de biblioteca. Limiten la durada de la Patum / 4. Podria quedar real, si no fos pel camp d'eres. Com que figura als papers donarà ell la notícia / 5. Lletre per escriure sobre la catedral. No tan sols és refinat en el menjar, també fa el pi / 6. Parer del fantasma. No és cosa de la rivalitat sinó de l'ènema. Beu descontroladament / 7. Segur que quan era així de

petit les criades el tustaven. Mal segat per culpa de les bestioles / 8. Amics de la Cosa Pública. Lleuger calfred en veure el remolí. Para taula / 9. Adonar-se que trona de mala manera. Cridar amb aquella agudesa / 10. Operació que es fa a les piscines per reduir la coloració. Assenyalo amb la navalla / 11. Ep, que abracen l'Eulogi! No és que sigui matiner, és que és valencià d'Albal. Sengles segles / 12. Oració per ocultar els mals. Repetició dels mots d'altri, com qui fa d'eco de l'Eulàlia.

SUDOKUS

Ompli la quadrícula de 9x9 caselles dividides en subquadrícules de 3x3 amb les xifres de l'1 al 9. No s'ha de repetir cap xifra en una mateixa fila, columna o subquadrícula.

Dificultat: molt fàcil

				3	8			9
		2		4				
8	3	7				2	6	4
5		8		7	3		4	
4	2			8	6			
	7	6		5		8	3	9
	1	5		6				8
2	6	4	8	9		3		5
7			3			4		6

Dificultat: molt difícil

			5	4	9	8		
	8					4		
5					1			
6		7						
	3	4			7			
	9		2				6	
		2	7	8	6	3		
		3						5
							4	6

QUADRE NUMÈRIC

	+		-		8
+		+		+	
7	+		+		14
-		-		+	
	+	5	-	2	11
2		10		7	

SOPA DE LLETRES

F	S	P	E	I	B	O	F	M	M
H	S	I	L	R	L	S	A	A	A
K	Q	A	C	L	P	B	S	L	L
P	B	D	F	I	U	I	G	L	T
G	L	H	J	C	L	N	X	O	A
T	S	I	A	N	D	T	A	R	A
D	I	I	A	W	A	H	A	C	T
T	E	N	E	R	I	F	E	A	E
C	M	M	G	O	L	B	B	B	R
L	Z	V	W	K	E	R	U	C	C

Trobeu aquestes paraules a la sopa de lletres. Poden anar en qualsevol direcció. Les paraules poden compartir lletres a mesura que es creuen.

- Bali
- Creta
- Cuba
- Hawaii
- Islàndia
- Mallorca
- Malta
- Sicília
- Tenerife
- Xipre

SOLUCIONS

	7	10	2	
11	2	-	5	8
	+	-	-	-
14	1	+	6	7
	+	-	+	+
8	4	-	9	3

7	8	9	3	2	5	4	1	6
2	6	4	8	9	1	3	7	5
3	1	5	7	6	4	9	2	8
1	7	6	4	5	2	8	3	9
4	2	3	9	8	6	7	5	1
5	9	8	1	7	3	6	4	2
8	3	7	5	1	9	2	6	4
9	5	2	6	4	7	1	8	3
6	4	1	2	3	8	5	9	7

Dificultat: molt fàcil

7	1	8	3	9	5	2	4	6
9	6	3	4	1	2	7	5	8
4	5	2	7	8	6	3	1	9
8	9	5	2	3	4	1	6	7
1	3	4	9	6	7	5	8	2
6	2	7	1	5	8	9	3	4
5	4	9	8	2	1	6	7	3
2	8	1	6	7	3	4	9	5
3	7	6	5	4	9	8	2	1

Dificultat: molt difícil

A	S	S	E	G	U	R	A	N	C	E	S
G	A	R	R	O	A	C	O	L	I	A	
A	B	A	T	E	M	P	T	O	L		
P	O	L	L	I	N	O	A	R	A	M	
E	R	E	C	E	N	T	R	A	L		
O	C	T	A	M	E	R	C	B	E		
A	S	T	I	I	T	E	X	I	A	O	
C	A	O	T	I	C	O	M	I	O	L	O
I	R	A	U	F	A	G	O	S	E	L	
C	O	A	L	A	V	A	L	C	O	R	A
L	S	I	L	S	E	T	I	L	S		
I	M	P	O	R	O	B	E	A	C	C	I
C	O	C	I	A	R	O	C	I			

Dificultat: molt difícil